

Materiāls tapis
sadarbībā ar
Valsts reģionālās attīstības
aģentūru

Valsts reģionālās
attīstības aģentūra

Dzīvesvieta Limbaži, darbs – citur

Droši vien katram Limbažu novada iedzīvotājam ir kāds rads, draugs vai paziņa, kurš dzīvo netālu vai kaimiņos, bet strādā ārpus pašvaldības robežām. To, ka netrūkst vietējo, kuri ik dienu uz darbu mēro 30, 50 vai pat 100 km, uzzinām gan no viņiem pašiem, gan sociālajos tīklos, kur viņi meklē līdzbraucējus, lai mazinātu ceļa izdevumus. Par to, cik ir šādu cilvēku, kāpēc tāda izvēle un kā viņi ar to sadzīvo, varam tikai spriest pēc sarunām. Lai gūtu vismaz aptuvenu ieskatu, nolēmām jautāt viņiem pašiem, aicinot tiešsaistē aizpildīt anketu. Atsaucība bija lielāka, nekā cerējām – saņēmām 109 atbildes. Tās papildināja komentāri, apliecinājumi, ka tēmu cilvēki uzskata par būtisku.

Liela daļa braukā uz Rīgu un Valmieru

Tā kā mūsu aptauja bija elektroniska, neapgalvosim, ka esam sasnieguši dažādus braukātājus, tostarp tos, kuri ar datoru ir uz jūš. Taču no 109 respondentu atbildēm zināmu priekšstatu var gūt. Kā nereti gadās, atsaucīgākas bija dāmas – no anketas aizpildītājiem 75% bija sievietes. Atbildētāju vidējais vecums – 38 gadi. Pārstāvētas visdažādākās profesijas – sākot ar celtniecību, beidzot ar administratīvo darbu.

Kā redzams 1. diagrammā, teju puse braukātāju dodas uz darbu galvaspilsētā. Taču populāra ir arī Valmiera un Saulkrasti. Kādam izdevies darbu atrast citās, pārsvārā Vidzemes, pilsētās. No tiem 17% strādā ārpus novada robežām mazāk nekā gadu, 43% strādā 1–5 gadus, 40% – sešus un vairāk gadus.

Daudzi izvēlējušies dzīvi dzimtajā pilsētā

Ja cilvēkiem jānosauca viens būtiskākais iemesls, kāpēc viņi strādā citur, gandrīz trešdaļa norāda – tāpēc, ka Limbažu novadā trūkst darbavietu (skatīt 2. diagrammu). Tikpat daudzi kā iemeslu min labāku atalgojumu. Šajā jautājumā lāvām rakstīt arī savus iemeslus, ja tie atšķiras no piedāvātajiem variantiem. Cilvēki minējuši visdažādākās versijas. Kāds uzskata, ka Limbažos pie labas darbavietas var tikt vienīgi tad, ja ir pazišanās. Dažam darbavietu nācās mainīt pēc iestādes reorganizācijas, citam izvēles pamatā ir gluži personiski iemesli.

Uz jautājumu par to, kādas priekšrocības cilvēki saskata dzīvei Limbažu novadā, 28% aptaujāto norādījuši, ka šī ir viņu

dzimtā puse. 23% respondentu šeit ir ģimenes īpašums. 16% par priekšrocību atzīst rāmo provinces dzīves ritmu. To, ka viņiem būtiska priekšrocība ir iespējas bērniem (drošība, skola, bēnu dārzs, pulciņi), norādījuši 13% respondentu. Uz to, ka provincē lētāka dzīve, norāda desmitā daļa aptaujāto, apmēram tikpat daudzi novērtē sakārtoto vidi.

Lielākais trūkums – attālums un ar to saistītās izmaksas

Runājot par trūkumiem un problēmām, ar ko saskaras braukātāji, bieži minētas transporta izmaksas. Tās nosauca 27% aptaujāto. 22% apliecina, ka ceļā uz darbu jāpavada ilgs laiks. 13% norāda, ka viņu dzīves ritms ir nogurdinošs. 16% atbild, ka samazināšanās laiks, ko viņi var veltīt draugiem un ģimenēm, tikpat daudzi norāda, ka, lai nokļūtu darbā, jāpārvietojas pa nekvalitatīviem ceļiem.

Jautājām arī par to, vai braucēji ir apmierināti, ka viņu darbs nav

dzīvesvietas tuvumā. Vairāk nekā puse – 53% aptaujāto – labprāt strādātu tuvāk mājām. Piektā daļa (20%) par šādu iespēju daudz nedomā, jo neredz citas iespējas. 11% vērtē, ka darbam ārpus novada tomēr ir vairāk priekšrocību nekā trūkumu. Tikpat daudzi labprāt pārceltos uz dzīvi tuvāk darbavietai. Tikai 5% norāda, ka ir pilnībā apmierināti ar šādu dzīvi. Lielākā daļa no viņiem strādā Rīgā.

Uz jautājumu, vai viņiem būtu iespēja vienkāršot savu ikdienu, strādājot attālināti, neierodoties konkrētajā darbavietā katru dienu, 74% atbild, ka šādu iespēju nesaskata. 12% norāda, ka labprāt strādātu no mājām, ja tam piekristu darba devējs. 8% tā dara jau šobrīd. Vismazāk ir tādu, kas atzīst – šādu iespēju nav apsvēruši vai nav ieinteresēti.

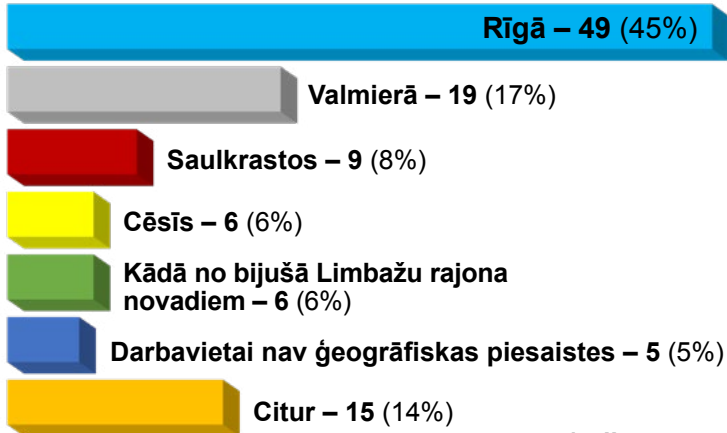
Braukātājiem sakāmā netrūkst

Aptaujas noslēgumā aicinājām izteikt komentārus un viedokļus. Daudzi iespēju izmantoja, sniedzot pat visai plašas un emocionālas atbildes. Visas šeit atspoguļot nevarēsim, bet ir dažas tēmas, kas pieminētas atkārtoti.

Daudzi norāda, ka visaktuālākais un sāpīgākais jautājums ir **sabiedriskais transports**. Tā grafiks nav izdevīgs, neļauj laikus nokļūt darbā. Lai samazinātu ceļa pavadīto laiku, viņuprāt, būtu nepieciešams īsts ekspresis – tāds, kas neapstājas pie katra staba un tiešām operatīvi nogādā cilvēkus galamērķī, vai transports pēc pieprasījuma. Kāds atbildētājs norādījis, ka Limbaži ir tālu no Rīgas, bet pie ceļa pierod. Ja galamērķī būtu iespēja bez raizēm novietot auto, tas mazinātu stresu. Kādā komentārā norādīts – pieņemts lēmums pārvākties uz Rīgu. Lai arī Limbažos ir labvēlīga vide bērniem, braukāšana nogurdina un šķiet, ka galvaspilsēta piedāvās vairāk iespēju. Pausts arī viedoklis, ka Limbažu novadā **trūkst dzīvesvietu**, jādodomā par īres namu celšanu.

Vairāki komentētāji *met akmeni* darba devēju *dārziņā*. **Atalgojums nav konkurētspējīgs**. Trūkst izaugsmes iespēju. Kāds norāda – jaunie speciālisti neuzsāks darba attiecības, ja neredzēs karjeras kāpnes. Kāda 35 gadus veca sieviete atklāj, ka potenciālo darba devēju nobiedējis viņas CV. Augstāko izglītību un ievērojamo pieredzi nevis novērtēja, bet acīmredzot uzskatīja, ka viņa ir pārāk kvalificēta. Pie vainas darba devēja kompleksi vai bažas par darbinieka pārmērīgām prasībām? Grūti spriest, bet tas sarūgtinājis. Darbs atrasts Cēsīs.

Komentāros pieminēta arī **pašvaldība**. Kāda sieviete norāda – līdzīga aptauja pirms svairīgu lēmumu pieņemšanas būtu jāveic vietējiem politiķiem, lai noskaidrotu, ko domā iedzīvotāji. Pēc

1. diagramma

Mājas Limbažos, darbs galvaspilsētā un visā pasaulē

Inese VAIVARE Limbažos dzīvo divus gadus. Viņa vada nevalstisko organizāciju, kas strādā gan vietējā, gan starptautiskajā līmenī, īsteno dažādus projektus, lasa lekcijas augstskolā, vada mācības. – *Limbažus izvēlējos divu iemeslu dēļ: tuvums Rīgai un dzīvokļa cena. Tā tolaik bija divreiz zemāka nekā līdzīgiem piedāvājumiem Cēsīs, Valmierā vai Siguldā*, – saka Inese.

Inese 2–3 dienas nedēļā strādā no mājām, taču dodas arī uz biroju Rīgā. Šajās dienās viņa ieplāno visas sanāksmes un *darīšanas*. – *Tas dažkārt ir liels izaicinājums, bet cilvēki lielākoties ir saprotoši*, – spriež sarunbiedre. Katrā ziņā diena paiet lielā skrējienā. Viņaspriāt, rīdziniekiem jāpierod, ka eksperti ir ne tikai galvaspilsētā.

Lielākais izaicinājums parasti gan izmaksu, gan transporta ziņā ir ceļš uz Rīgu. Tā kā mašīnu Inese nevada, viņa ir atkarīga no autobusu satiksmes, kas ne vienmēr ir ērta. Piemēram, lai paspētu uz sanāksmi pulksten 9, jāizbrauc ļoti agri. Inese gana bieži dodas ārzemju komandējumos (kamēr dzīvo Limbažos, viņa bijusi visos pasaules kontinentos, izņemot Antarktīdu), un nokļūt lidostā ir sarežģīti, jo, piemēram, reisi uz Briseli ir agri rītos un vēlu vakaros. Lielākoties viņa tomēr brauc ar autobusu, jo ceļabiedri, ko reizēm izdodas atrast, ir diezgan nepastāvīgi, ar mainīgiem plāniem. Autobusā visbiežāk strādājot, tāpēc ceļā pavadītās stundas neuzskata par liekām.

Sarunbiedre vērtē, ka viņas dzīvi apgrūtina Limbažu iestāžu un arī veikalu darbalaiki. Novērojumi liecina, ka tie, kuri strādā uz vietas, darīšanas kārtā darbalaiķā. – *Domāju, ka Limbaži un "braukātāji" dzīvo paralēlas dzīves*, – spriež Inese. Viņa gan nenoliedz, ka regulāra Rīgas apmeklēšana dod enerģiju dzīvei. Tur lielākoties iepērkas, pat tirgū ieskrien, jo izvēle ir lielāka, cenas labākas un darbalaiķis piemērotāks. Citus *braukātājus* jau pazīst pēc sejas. – *Domāju, ka mūsu ir daudz. Ir laba ideja šo tēmu "cilāt", jo dodam nodokļus pašvaldībai, tāpēc tās pienākums būtu mūsos ieklausīties*, – viņa uzskata.

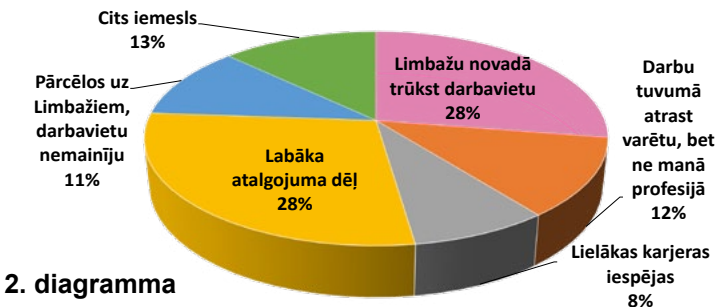
atbildēm var spriest, ka daži paši bijuši darba attiecībās ar pašvaldību vai apsvēruši šādu iespēju, tomēr izvēlējušies savām profesionālajām iemaņām meklēt vietu citur. Viņi norāda – atalgojums nav konkurētspējīgs, neapmierina attieksme pret darbiniekiem, nav pārliecības, ka konkursa kārtībā tiek pieņemti labākie pretendenti. – *Zinu, ka vietējie iebildīs pret šo apgalvojumu, bet Limbažu novads ir mazs. Cits citu pazīst un īlenu jau maisā nenoslēpsi...* – raksta kāda komentētāja. Protams, šādu apgalvojumu var uzskatīt par strīdīgu, bet šāds priekšstats radies. Vēl respondenti pašvaldībai iesaka ieguldīt ne tikai infrastruktūrā, bet arī cilvēkos.

Daži braukātāji pauž viedokli – tā kā viņu iedzīvotāju ienākuma nodoklis nonāk pašvaldības kasē, tai jādodomā arī par viņu vajadzībām. Kā to darīt, tas gan droši vien ir sarežģītāks jautājums un skaidrs, ka dome visu nevar atrisināt. Piemēram, kāda sieviete raksta, ka viņa priecātos, ja braukātājiem būtu piešķirta

kāda papildu brīvdiena, lai varētu atrisināt dažādus jautājumus dzīvesvietā. Kad atgriezies no darba, visas iestādes jau slēgtas... Cits atbildētājs norādījis, ka viņa ikdienu būtu patīkamāka, ja varētu strādāt attālināti. Tikai darba devējiem jābūt mazāk konservatīviem, jāuzticas darbiniekiem un jāpieņem šāda – interneta laikmetam atbilstoša – iespēja. Valsts un pašvaldības iestādes varētu rādīt piemēru. Cilvēki ir sarūgtināti arī par to, ka mazajās pilsētās tiek samazinātas valsts iestādes. Rīga kļūst par *monstru*, bet tiem, kuri labprāt strādātu provincē, šāda iespēja tiek laupīta. Jauniešiem arī nav darba, kur atgriezies dzimtajā vietā pēc izglītības iegūšanas.

Veicot aptauju, saņēmām arī norādes uz problēmām, kas apgrūtina cilvēku ikdienu, un izskanēja jautājumi, uz kuriem viņi gribētu saņemt atbildes ar avīzes starpniecību. Šajā lappusē visus nevarējām risināt, tāpēc dažas tēmas turpināsim kādā no nākamajiem avīzes numuriem.

Linda TAURIŅA

2. diagramma